

Ομιλία του Σπ. Κουβέλη

Στην ημερίδα: Πράσινη Επιχειρηματικότητα, Ενέργεια και Απασχόληση

Του Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Τα θαρραλέα βήματα που απαιτούνται για να αντιμετωπιστεί η κλιματική κρίση είναι ακριβώς τα ίδια με εκείνα που πρέπει να ληφθούν για την οικονομική και ενεργειακή κρίση. Ως πολιτεία οφείλαμε να έχουμε άμεσα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, ώστε να αντικατασταθούν οι ενεργειακές τεχνολογίες του 19ου αιώνα, που εξαρτώνται από επικίνδυνα και ακριβά καύσιμα με βάση τον άνθρακα, με τεχνολογίες του 21ου αιώνα που χρησιμοποιούν δωρεάν καύσιμα: τον ήλιο, τον άνεμο και τη φυσική θερμότητα της γης.

Ο φιλόδοξος Ευρωπαϊκός στόχος εξοικονόμησης ενέργειας και ανάπτυξης των ΑΠΕ καθορίστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2007: μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου στην Ε.Ε. κατά 20%, αύξηση του ποσοστού της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στο 20% της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης σε σχέση με το 8,5% που είναι σήμερα και βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας κατά 20%, μέχρι το 2020 (στόχοι «20-20-20»). Σε νομικό επίπεδο όλα τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα που αποσκοπούν στην επίτευξη του παραπάνω στόχου.

Καθώς το κόστος χρήσης των ορυκτών καυσίμων αυξάνεται (και θα αυξάνεται γρηγορότερα στο μέλλον) λόγω της ανάγκης περιορισμού των εκπομπών, η νέα εποχή δεν βασίζει πια την ανάπτυξη στην άφθονη και φθηνή ενέργεια. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κατέχουν οι χώρες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν καθαρή και ασφαλή ενέργεια, και σε εκείνους που αυξάνουν με ταχύτατους ρυθμούς την αποδοτικότητα των διαθέσιμων ενεργειακών πόρων. Για πρώτη φορά ο κόσμος βρίσκεται σε ένα σημείο όπου ο ρυθμός ανάπτυξης αποσυνδέεται από την παράλληλη αύξηση στην κατανάλωση ορυκτών καυσίμων και η προσπάθεια είναι να αντιστραφεί αυτή η συνάρτηση.

Η Ελλάδα σήμερα είναι δυστυχώς μακριά από τους στόχους αυτούς, κυρίως λόγω της κυβερνητικής απραξίας. Ενώ είναι μια χώρα με σαφές συγκριτικό πλεονέκτημα στη διαθεσιμότητα ΑΠΕ, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των αντίστοιχων πολιτικών που προαναφέρθηκαν είναι σε αρχικό στάδιο, που χαρακτηρίζεται από σημαντικές ανακολουθίες και ατολμία από μέρους της πολιτείας.

Η συγκροτημένη ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Ελλάδα είναι θέμα βαθιά αναπτυξιακό και στρατηγικό. Είναι κλειδί για το αν η Ελλάδα επιλέγει να μείνει ένας φτωχός συγγενής του αναπτυξιακού μοντέλου του παρελθόντος ή ένας εταίρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με δεσπόζουσα θέση στο νέο μοντέλο ανάπτυξης που θα είναι η πραγματικότητα σε λίγα χρόνια.

Το να διαθέτει κανείς σε αφθονία Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) αποτελεί καταρχήν συγκριτικό πλεονέκτημα. Φυσικά, για να το εκμεταλλευτεί πραγματικά θα πρέπει να δημιουργήσει τις συνθήκες, το θεσμικό πλαίσιο, το σχεδιασμό και τις υποδομές που θα επιτρέψουν την πλήρη αξιοποίησή του. Παράλληλα, θα πρέπει το σχήμα αυτό να συνοδεύεται από ένα εξίσου αποτελεσματικό σχεδιασμό για την αποδοτική χρήση της ενέργειας στην παραγωγή και την κατανάλωση αλλά και στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας.

Για τους ανωτέρω λόγους η ενεργειακή πολιτική που θα εφαρμόσει το ΠΑΣΟΚ ως Κυβέρνηση θα πρέπει να γίνει σε δύο στάδια.

Το πρώτο στάδιο αφορά τα βραχυπρόθεσμα μέτρα και ειδικότερα θα πρέπει

- α) να κάνει ό,τι είναι δυνατόν για να βελτιώσει την απόδοση των υπάρχοντων συστημάτων παραγωγής,
- β) να ελέγξει με κίνητρα τη ζήτηση και απώλεια ενέργειας – να εξοικονομήσει ενέργεια βάζοντας μπροστά τον δημόσιο τομέα – και
- γ) να αναπτύξει άμεσα, παίρνοντας όλες τις πρωτοβουλίες που θα χρειαστούν, τις ΑΠΕ, σε βαθμό και μέτρο που θα ικανοποιήσει κατ' ελάχιστο τους ευρωπαϊκούς στόχους για το 2020. Τονίζω ότι είναι απαραίτητο να εγκαθιστούμε ισχύ 1 GW/έτος (ενέργειας από ΑΠΕ) για να πλησιάσουμε τους στόχους μας.

Αυτά είναι τρία μέτρα που θα πρέπει να εφαρμόσει από την πρώτη μέρα που θα είναι στην κυβέρνηση.

Στη συνέχεια, πρέπει να ασχοληθεί σοβαρά με τον μακροχρόνιο Ενεργειακό Σχεδιασμό, να αποκτήσει δηλαδή ένα μακροπρόθεσμο όραμα για το ενεργειακό μίγμα της χώρας. Στόχος δεν πρέπει να είναι η οριακή τροποποίηση του ενεργειακού μίγματος, αλλά η ανατροπή του με την -σε βάθος χρόνου- ολική απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. Για το λόγο αυτό το σενάριο πράσινης ανάπτυξης, το οποίο πρέπει να ακολουθήσουμε, προϋποθέτει τα εξής:

- A) Υπαρξη σύγχρονου «έξυπνου- ψηφιακού» Δικτύου μεταφοράς/ διανομής ενέργειας στοχευμένο στην εισροή ενέργειας από ΑΠΕ,
- B) έξυπνες, ευέλικτες μονάδες βάσης οι οποίες θα είναι απόλυτα συμβατές με τις ΑΠΕ (και κυρίως τα αιολικά πάρκα),

Γ) Χωροταξικός Σχεδιασμός για ΑΠΕ με σύνθημα «ΑΠΕ παντού» με συγκεκριμένες εξαιρέσεις που αφορούν τοπικά χαρακτηριστικά περιοχών (όπως πολιτιστικά μνημεία, σημαντικούς βιότοπους κ.α.)

Δ) Εξορθολογισμό των κινήτρων και δημιουργία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου με βελτιστοποιημένες διαδικασίες που θα οδηγεί σε ανάπτυξη εγχώριας τεχνολογίας/τεχνογνωσίας με στόχο η Ελλάδα να γίνει το κέντρο των εξελίξεων στην Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Αντίθετα η σημερινή κυβέρνηση, δείχνει με την πολιτική της ότι έχει διαλέξει διαφορετική κατεύθυνση για τη χώρα στοχεύοντας στη συγκέντρωση όλη της παραγωγής από ΑΠΕ σε λίγα χέρια.

Η κυβερνητική πολιτική καταδεικνύει έλλειψη σχεδιασμού. Ενδεικτικά:

α) Η καταδίκη της αγοράς ΑΠΕ σε **ανάπτυξη με ρυθμούς χελώνας**, λόγω του γραφειοκρατικού θεσμικού πλαισίου και η **έλλειψη κινήτρων για ανάπτυξη τεχνογνωσίας /τεχνολογίας** κατασκευής μονάδων ΑΠΕ, αποτελούν τροχοπέδι στη δημιουργία χιλιάδων θέσεων απασχόλησης, στην οικονομική μας ανάπτυξη, σε μια κρίσιμη συγκυρία.

β) Στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, η χώρα μας κατέχει μια ακόμα θλιβερή πρωτιά. Σύμφωνα με μελέτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, είμαστε, μια από τις τρεις συνολικά χώρες που λαμβάνουν **κόκκινη κάρτα για τη έλλειψη εφαρμογή της σχετικής Οδηγίας**.

γ) Η ευτυχής αλλαγή πλεύσης της ηγεσίας του Υπ.Αν. προς παραγωγή ενέργειας χωρίς την χρήση λιθάνθρακα κατέδειξε παράλληλα την **ανυπαρξία σχεδιασμού**. Η προηγούμενη ηγεσία του Υπ.Αν. μαζί με τον πρωθυπουργό της χώρας επέμεναν -με δηλώσεις και ομιλίες τους εντός του κοινοβουλίου -στη χρήση λιθάνθρακα στην παραγωγή ενέργειας. Η αλλαγή της ενεργειακής πολιτικής με την αλλαγή προσώπων είναι χαρακτηριστικό μιας κυβέρνησης, που παλλινδρομεί αποφεύγοντας να χαράξει εθνική ενεργειακή στρατηγική.

Αν δεν υπάρξει μια πάρα πολύ στοχευμένη πολιτική εκδημοκρατισμού της ανάπτυξης των ΑΠΕ δεν θα μπορέσουμε ποτέ να προχωρήσουμε. Η κυβέρνηση θα μπορούσε να ακολουθήσει το παράδειγμα άλλων χωρών της Ευρώπης. Πχ. το Γερμανικό μοντέλο έδωσε μεγάλη ώθηση στην ανάπτυξη των ΑΠΕ, έδωσε τη δυνατότητα σε όλους να συμμετάσχουν σε αυτήν την ανάπτυξη με πολύ εύκολες διαδικασίες.

Θεωρώ ότι είναι μεγάλο λάθος που δεν το έχουμε πραγματοποιήσει αυτό ακόμη και πρέπει να το αποκαταστήσουμε όσο πιο γρήγορα γίνεται, γιατί χάνουμε το τρένο της πράσινης ανάπτυξης.

Όλοι κινούνται προς τα εκεί κι εμείς απλώς παρακολουθούμε τις εξελίξεις. Το αναπτυξιακό στοίχημα – πρόκληση είναι να αξιοποιήσουμε τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα. Πρέπει να βιαστούμε, ώστε να καταλάβουμε την ηγετική θέση που νομίζω ότι μας αξίζει. Ο χρόνος είναι δεδομένος και λίγος. Ας μη χάσουμε και αυτή τη φορά το τρένο.